

Caban Y Faenol CYF

Polisi Asthma

Asthma yw'r cyflwr plentyndod cronig mwyaf cyffredin, a chyfraddau asthma mewn. Mae Cymru ymhlith yr uchaf yn y byd – gan effeithio ar un o bob naw plentyn.

Mae'n hollbwysig bod staff Caban Y Faenol yn gwybod sut i ofalu am blant sy'n dioddef o asthma. Mae asthma yn gyflwr hirdymor sy'n effeithio ar y tiwbiau bach yn yr ysgyfaint a elwir yn llwybrau anadlu. Mae'r rhain yn cludo aer i mewn ac allan o'r corff. Os oes asthma ar blentyn mae'r llwybrau anadlu hyn yn tueddu i chwyddo a chochni. Pan fydd plant astmatig yn dod i gysylltiad â sbardun asthma, fel blew anifeiliaid anwes, paill, firws ac ati, gall hyn achosi i'w llwybrau anadlu gulhau, gan ei gwneud hi'n anodd anadlu. Gall y cyflwr amrywio o beswch achlysurol i symptomau difrifol sy'n bygwth bywyd.

Hawliau Plant

Mae sicrhau iechyd, diogelwch a lles yn un o'r ffyrdd y mae Caban y Faenol yn dangos ei barch at hawliau plant, fel yr amlinellir gan Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn, yn benodol:

Erthygl 3: Dylai pob sefydliad sy'n ymwneud â phlant weithio tuag at yr hyn sydd orau i bob plentyn.

Erthygl 6: Mae gan bob plentyn yr hawl i fyw. Dylai llywodraethau sicrhau bod plant yn goroesi ac yn datblygu'n iach.

Erthygl 15: Mae gan blant yr hawl i gyfarfod ac ymuno â grwpiau a sefydliadau, cyn belled nad yw hyn yn atal pobl eraill rhag mwynhau eu hawliau.

Erthygl 24: Mae gan blant yr hawl i ofal iechyd o ansawdd da ac i ddŵr glân, bwyd maethlon ac amgylchedd glân fel y byddant yn aros yn iach.

Erthygl 29: Dylai addysg ddatblygu personoliaeth a thalentau pob plentyn i'r eithaf. Dylai annog plant i barchu eu rhieni, eu diwylliant eu hunain a diwylliannau eraill.

Achosion Asthma

Mae asthma pawb yn wahanol, a bydd Caban y Faenol yn sicrhau ei fod yn gwybod achosion penodol asthma yn y plant sydd dan ei ofal lle bo modd. Ymhlith yr achosion tebygol mae:

- Anwyd neu Feirws
- Gweithgarwch Corfforol
- Newid sydyn mewn tymheredd neu dywydd

Caban Y Faenol CYF

- Emosiynau
- Alergeddau (e.e. paill, anifeiliaid, llwch, llwydni)
- Llidwyr (e.e. mwg tybaco, llygredd cemegol)

Triniaeth Asthma

Mae dau brif fath o anadlwyr asthma – atalyddion a lleddfuyddion. Fel arfer mae anadlyddion lliniaru yn las ac mae'r plentyn yn ei gymryd pan fydd symptomau'n dod i'r amlwg. Maen nhw'n ymlacio'r cyhyrau sy'n amgylchynu'r llwybrau anadlu cul i wneud anadlu'n haws. (Yn ôl Asthma UK, os oes angen i blentyn ddefnyddio anadlydd lleddfu asthma fwy na 3 gwaith yr wythnos mae'r asthma hwn yn cael ei reoli'n wael a dylid ei ailasesu'n glinigol).

Gall anadlwyr atal fod yn frown, weithiau lliwiau eraill, a rhaid eu cymryd bob dydd, hyd yn oed os yw'r plentyn yn teimlo'n dda, gan fod hyn yn lleihau chwyddo'r llwybrau anadlu. Mae hyn yn golygu bod y plentyn yn llai tebygol o gael adwaith negyddol pan ddaw i gysylltiad â sbardun asthma. Mae yna ffyrdd eraill mae rhai plant yn rheoli eu hasthma fel tabledi / gronynnau (montelukast) a gwrth-histaminau. Ni fydd anadlwyr atal yn gwella anadlu yn achos pwl sydyn o asthma.

Bydd angen i'r rhan fwyaf o blant dan bump oed ddefnyddio dyfais gwahanu i'w helpu i ddefnyddio eu hanadlydd yn effeithiol. Mae'r ddyfais blastig fawr hon wedi'i siapia fel potel blastig. Ar un pen mae agoriad i'r geg, ac yn y pen arall mae twll i ffitio'r anadlydd. Mae'r peiriant gwahanu yn hwyluso'r defnydd o anadlwyr ac yn sicrhau bod y plentyn yn cael y swm cywir o feddyginiaeth yn ei ysgyfaint. Os yw'r plentyn o dan dair oed, efallai y bydd yn defnyddio mwgwd wyneb.

Yn 2014 roedd newidiadau cyfreithiol yn ei gwneud hi'n bosibl i leoliadau fel gofal dydd, clybiau ar ôl ysgol, cylchoedd meithrin, meithrinfeydd ac ysgolion brynu anadlyddion salbutamol heb bresgripsiwn, i'w defnyddio mewn sefyllfaoedd brys.

Bydd Caban y Faenol yn:

- rhoi cyfle i bob plentyn ag asthma gymryd rhan lawn yn y gweithgareddau.
- sicrhau bod ein hamgylchedd, gan gynnwys yr amgylchedd ffisegol, gweithgareddau cymdeithasol, ac addysgol yn addas ar gyfer plant ag asthma, e.e. yn enwedig wrth ddelio ag anifeiliaid anwes.
- gofyn i rieni/gofalwyr am symptomau asthma eu plant, sut y gallant adnabod symptomau wrth iddynt ymddangos neu waethygu a beth sy'n debygol o achosi pwl o asthma. Dylid gofyn i rieni hefyd sut i roi meddyginiaeth lleddfu, e.e. a yw'r plentyn yn defnyddio gwahanyddion (gwahanwyr). Dylid gwneud yr holl staff yn ymwybodol o'r wybodaeth a roddir gan y rhieni / gofalwyr / gwarcheidwaid. Mae

Caban Y Faenol CYF

templod o gynllun asthma a allai fod yn ddefnyddiol wrth drafod gyda rhieni ar wefan Asthma UK.

1. Cadw cofnod penodol o ba blant sydd ag asthma, a'r moddion y maent yn eu cymryd, ynghyd â chofnod o'r arweiniad a roddir gan rieni. Dylid diweddarau'r cofnod yn rheolaidd.
2. Sicrhau bod meddyginiaethau lliniaru o fewn eu dyddiad defnyddio.
3. Sicrhau bod pob aelod o staff wedi derbyn hyfforddiant priodol ar y dull cywir o roi'r meddyginiaethau. Dylai staff ddefnyddio'r wefan hon (<https://www.asthma.org.uk/advice/inhalers-medicines-treatments/using-inhalers/>) a gymeradwyr gan arbenigwyr meddygol. Gall staff hefyd holi rhieni/gofalwyr/gwarcheidwaid, neu, os oes angen, meddyg neu berson cymwys arall. Dylid ardystio hyn ar y ffurflen MI a dylid sicrhau bod yr hyfforddiant yn cael ei ddiweddarau unwaith y flwyddyn.
4. Deall bod angen cymorth ar unwaith ar bob plentyn ag asthma i ddefnyddio anadlyddion lliniaru. O'r herwydd, ni ddylai'r anadlyddion lliniaru gael eu cloi i fyny, a dylai'r holl staff wybod ble maent yn cael eu cadw. Sicrhewch fod mynediad i'r anadlydd ar gael bob amser e.e. ar ymweliadau y tu allan i'r lleoliad.
5. Sicrhau bod gan Caban Y Faenol feddyginiaeth, anadlydd lliniaru a gofodwr sbâr ar gyfer pob plentyn sydd ei angen. Sicrhau bod rhieni/gofalwyr/gwarcheidwaid wedi labelu pob meddyginiaeth, anadlydd a gofodwr gydag enw'r plentyn.
6. Sicrhau bod proses gadarn yn ei lle fel bod rhieni/gofalwyr/gwarcheidwaid yn cael eu hysbysu bob tro mae plentyn wedi dangos symptomau asthma neu wedi gorfod defnyddio meddyginiaeth i liniaru'r cyflwr tra yng Nghaban Y Faenol. Dylai rhieni/gofalwyr/gwarcheidwaid hysbysu os yw'r plentyn yn sâl neu wedi defnyddio anadlyddion lliniaru y tu allan i Gaban y Faenol.
7. Gweithio mewn partneriaeth â'r holl staff, rhieni/gofalwyr, meddygon a nyrsys, i sicrhau bod y polisi'n cael ei weithredu a'i gynnal yn llwyddiannus.
8. Cadw Cofrestr Asthma gyda'r anadlwyr plant, fel bod manylion wrth law pa blant yn y lleoliad sy'n dioddef o asthma, a pha feddyginiaethau sydd eu hangen a phryd.

Ymosodiadau Asthma

Bydd staff Caban Y Faenol yn gwybod sut i adnabod pwl o asthma, a byddant yn ymateb yn gyflym gan y gall pwl o asthma ddirywio'n gyflym.

Gall arwyddion cynnar pwl o asthma gynnwys:

- Peswch cyson (wrth orffwys)

Caban Y Faenol CYF

- Prinder anadl neu anhawster anadlu (gall y plentyn fod yn anadlu'n gyflym a chydag ymdrech)
- ffroenau llydan (mae'r ffroenau'n symud wrth anadlu)
- Methu siarad na chwblhau brawddegau
- Efallai eu bod yn ceisio dweud wrthyh fod eu 'brest yn teimlo'n dynn' (gall plant iau fynegi hyn fel poen stumog)
- Bod yn anarferol o dawel
- Gwefusau'n troi'n las

Os bydd plentyn yn dioddef pwl sydyn o asthma bydd staff Caban y Faenol yn:

1. Helpwch y plentyn i eistedd yn syth ac yn dawel
2. Helpwch y plentyn i gymryd pwff o'r anadlydd (glas fel arfer) am 30-60 eiliad, hyd at 10 gwaith. (Defnyddiwch fylchwr os yw ar gael)
3. Ffoniwch 999 am ambiwlans os:
 - Dydyn nhw ddim yn teimlo'n well ar ôl 10 pwff
 - Mae eu symptomau'n gwaethgu – e.e. peswch, diffyg anadl, gwichian, brest dynn neu 'bol / poen yn y frest'
 - Rydych chi'n poeni unrhyw bryd
4. Ailadroddwch gam 2 os yw'r ambiwlans yn cymryd mwy na 15 munud

Ffoniwch 999 ar unwaith bob amser os nad oes gennych anadlydd lliniaru gyda chi.

Os byddwch yn mynd i'r adran damweiniau ac achosion brys, cofiwch fynd â chynllun asthma ysgrifenedig eich plentyn gyda chi – hyd yn oed os yw'n llun ar eich ffôn

Hysbysu Rhieni

Rhaid hysbysu o leiaf un rhiant neu berson â chyfrifoldeb rhiant ar unwaith. Dylid rhoi hysbysiad ysgrifenedig iddynt hefyd yn dilyn pwl o asthma fel y gall y rhiant drosglwyddo'r wybodaeth hon i feddyg y plentyn. Dylid cadw copi o'r llythyr hwnnw yng nghofnod iechyd y plentyn.

Recordio'r digwyddiad:

Bydd angen cofnodi:

1. Dyddiad/amser/leoliad y digwyddiad a phryd y defnyddiwyd meddyginiaeth
2. Sawl pwff o'r anadlydd a roddwyd ac a ddefnyddiwyd gwahanydd? (A roddwyd gwahanydd i'r plentyn i'w gadw? Ni ddylai Caban Y Faenol ei ail-ddefnyddio)
3. Manylion y pwl o asthma; beth ddigwyddodd, a aeth y plentyn adref / derbyn sylw meddygol / a hysbyswyd y rhieni ... ayb.

Dylid cadw copi o'r llythyr hwnnw yng nghofnod iechyd y plentyn.

Caban Y Faenol CYF

Dylid cofnodi'r digwyddiad yn y llyfr digwyddiadau a dylid hysbysu Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC).

If a child under 12 has an asthma attack

- 1** Help them sit up straight and keep calm.
- 2** Help them take one puff of their reliever inhaler (usually blue) every 30-60 seconds up to 10 puffs.
- 3** Call 999 for an ambulance if:
 - they don't feel better after 10 puffs
 - their symptoms get worse – e.g. cough, breathlessness, wheeze, tight chest or 'tummy/chest ache'
 - you're worried at any time.
- 4** Repeat step 2 if the ambulance takes longer than 15 minutes.

www.asthma.org.uk

